

FITOTERAPIA ÎN TRATAMENTUL DEREGLĂRILOR ENDOCRINE

*Yaacoubi SALEH, Aurelia CRIVOI, Elena CHIRIȚA,
Ana ILIEȘ, Lidia COJOCARI
Universitatea de Stat din Moldova
Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”*

Investigațiile științifice actuale evidențiază o largă popularitate în realizarea profilaxiei și tratamentului variațiilor dereglării care afectează sănătatea populației contemporane. Însăși actualitatea remarcă posibilități noi de realizare a cercetărilor științifice care contribuie în mod adecvat la reînnoirea orizonturilor practicate de milenii [1].

În medicina populară se folosesc peste 200 de plante medicinale care scad nivelul zahărului în sânge. Medicii preferă să le recomande pacienților niște amestecuri de plante complexe. Plantele au unele avantaje în favoarea lor: sunt foarte puțin toxice, iar folosirea lor cu precauție pentru o perioadă mai lungă de timp nu provoacă reacții secundare.

Fitoterapia, sau știința utilizării plantelor în folosul sănătății, are o vechime de mii de ani, cuvântul „fitoterapie” derivă de la grecescul *phyton* – plantă, *therapie* – știința tratării și vindecării bolilor. După structura chimică preparatele vegetale sunt asemănătoare cu hormonii scoarței suprarenalelor, hipofizei, gonadelor, substanțe complexe și necesare organismului. Iată de ce mijloacele vegetale, spre deosebire de majoritatea celor sintetice, nu sunt respinse de organism, ci, din contra, se înscriu armonios în legăturile biologice dereglate [3].

Fructele, semințele, bulbii de la diverse specii de plante pe care organismul uman le-a consumat, din numeroasele plante pe care el a început să le cunoască și să le folosească, a descoperit și plante sau părți din plante care-i vindecau suferințele și-i sporeau energia vieții. Aztăzi, se apreciază că fitoterapia populară și științifică utilizează 20.000 de specii de plante medicinale, dintre care mai preferabile pentru profilaxie și tratament servesc aproximativ 300 de plante.

Fitoterapia reprezintă o ramură a terapiei care se ocupă cu mijloacele de prevenire și vindecare a bolilor prin intermediul plantelor. Este știința care se ocupă de tratamentul bolilor umane, animale și vegetale prin mijlocirea unor plante, denumite curent *plante medicinale*. Fitoterapia implică și conceptul de a trăi în armonie cu întregul regn vegetal, atât în planul fizic, cât și cel afectiv. Frumusețea și desăvârșitul

lor echilibru ne elevează emoțiile, ne ridică vibrațiile, echilibrul lor revărsându-se și în noi, umplându-ne de pace și de armonie [2].

Termenul de medicină naturală definește acele practici medicale legate strâns de natură, în care nu medicamentele sunt recomandate în tratamentul bolilor umane, ci factorii naturali (aerul, apa, soarele, plantele, alimentele naturale, mișcarea etc.). Ea este practică atât de medici, cât și de persoane care nu au absolvit o facultate de medicină, denumiți terapeuți.

Unele plante medicinale reproduc efectele terapiei chimice datorită proprietăților active pe care le conțin [4] și care are influență pozitivă asupra funcțiilor multor glande endocrine, exercitând influențe poliglandulare. Un rol important în tratamentul diabetului zaharat au plantele medicinale care, alături de administrarea insulinei, contribuie efectiv la scăderea conținutului de zahăr în organism. Aceeași autori remarcă că plantele medicinale care conțin glucochinone contribuie la scăderea zahărului în sânge. De asemenea, efecte antidiabetogene exercită plantele care în compoziția lor conțin aminoacizi, vitaminele grupei B, microelemente, iar randamentul sporit de vitamine, microelemente, aminoacizi, permit utilizarea lor în practica medicală datorită efectelor fiziologice. Astfel, un rol important asupra glandei tiroide manifestă iodul care, dacă la început se considera că prezența microelementului în organism era legată doar de determinarea gușii endemice la om și animale, ulterior însă s-a dovedit că acesta manifestă și rol pentru creștere, reproducere și prezintă influență asupra schimbului de substanțe în organism [4].

Plantele medicinale folosite pentru a trata modificările hipoglicemice și hiperglicemice prezintă un mare interes pentru comunitatea umană. Scorțișoara (*Cinnamomum verum*) are proprietatea de a scădea nivelul de zahăr și trigliceridele din sânge, pentru a reduce rezistența la insulină. Aceștia conțin valoroase principii active în diferite părți ale plantelor care sunt folosite pentru a vindeca diabetul zaharat de tip 1 și 2. Investigațiile experimentale, realizate de unii cercetători, menționează că plantele medicinale manifestă acțiuni efective în profilaxia și tratamentul diabetului zaharat, ceea ce servește ca statut important în metabolismul glucidic, lipidic și proteic. Dereglarea lor în organism determină modificări funcționale la nivelul endocrin care pot favoriza evoluția diferitelor forme de diabet zaharat.

Scopul investigațiilor constă în evaluarea și cercetarea particularităților funcționării sistemului neurohormonal în diabetul experimental sub influența administrării extraselor din scorțișoară.

În premieră au fost realizate investigații științifice experimentale privind influența extraselor din scorțișoară asupra funcției insulinei din pancreasul endocrin, hormonii tiroidieni, indicii sangvini care manifestă creșterea sau reducerea în masa corporală. Au fost efectuate investigații experimentale comparative ale indicilor hematologici și hormoni sub influența extraselor din scorțișoară care evidențiază eficacitatea extraselor din plante medicinale asupra loturilor experimentale.

S-a stabilit că substanțele de origine vegetală manifestă acțiune benefică eficientă asupra pancreasului endocrin, tiroidei, conținutului de leptină și neuropeptida Y evidențiind o tendință de normalizare a indicilor hormoni. Într-o tentativă de premieră s-a estimat că extrasele din plante medicinale manifestă acțiune fiziologică asupra funcției pancreasului, glandei tiroide, stratului adipos care afectează masa corporală.

În premieră s-au întreprins cercetări științifice ale complexului din leptină, neuropeptida Y cu scorțișoară asupra masei corporale și metabolismului lipidic, care au permis evaluarea caracterului hipoglicemic în diabetul experimental.

Rezultatele obținute în lucrare completează cunoștințele fundamentale referitor la stabilirea particularităților fiziologice privind modificările funcției pancreatice și tiroide sub influența extraselor din scorțișoară, leptină și neuropeptida Y, în argumentarea unei noi opinii conform căreia complexul de origine vegetală manifestă acțiune poliglandulară. Date științifice despre caracterul modificărilor indicilor sangvini și hormoni nu doar că evidențiază specificul acțiunii extraselor din plante medicinale asupra organismului, dar servesc ca statut major în elaborarea unor metode de profilaxie și ameliorare a simptomelor clinice ale diabetului zaharat experimental. Datele experimentale obținute permit stabilirea unor repere fizico-metabolice specifice. Efectele modulatoare ale extrasului de scorțișoară determină posibilitatea utilizării lui pentru ameliorarea dereglărilor endocrine.

Concluzii:

1. Rezultatele clinic-funcționale ale cercetărilor au evidențiat efectul hipoglicemiant al extraselor din plante medicinale (scorțișoara).

Administrarea lor determină o reducere a nivelului de glucoză în sânge la lotul cu scorțișoară până la $4,61 \pm 0,11$ mmol/l față de lotul alloxanic ale căror valori constau $9,82 \pm 0,18$ mmol/l ($P < 0,05$).

2. Extrasele din plante medicinale prezintă acțiune esențială asupra stării funcționale a tiroidei. Analizele nivelului plasmatic al triiodotironinei și tiroxinei în diabetul experimental la șobolani mărturisesc că în primele stadii ale diabetului se observă modificări în direcția activizării funcției tiroidei.

Referințe:

1. BACALOV, Iu., CRIVOI, A. *Fitoterapia în dereglările metabolismului glucidic. Îndrumar instructiv-metodic pentru studenți*. Chișinău: CEP USM, 2009. 108 p.
2. CRIVOI, A., BACALOV, Iu., LUPU, E., KOROTKOV, A. Plantele și dereglările metabolice. În: *Mater. Conf. didactico-științifice „Bilanțul activității științifice a USM pe anii 1998/1999”. Seria „Științe chimico-biologice”*. Chișinău, 2002, p. 83-84.
3. CRIVOI, A., SUVEICĂ, L. Activitatea insulinică a plasmei și nivelul glicemiei în fitoterapia diabetului zaharat experimental. În: *Analele științifice ale Universității de Stat din Moldova. Seria „Științe chimico-biologice”*. Chișinău, 2005, p.11-19.
4. CRIVOI, A., AȘEVȘCHI, V., BACALOV, Iu., CHITIC, T. Influența extraselor din plante medicinale asupra stării funcționale a pancreasului endocrin pe fondalul diabetului experimental. În: *Noosfera*, 2010, nr.3. Chișinău, p.65-68.